

Podpora výzkumu v oblasti ochrany životního prostředí ve Velké Británii

Rostoucí ekologické vědomí lidí a s tím spojený zájem o zlepšování kvality životního prostředí nutí výrobce k zavádění stále dokonalejších výrobních technologií i technologií na zachycování či likvidaci emisí. Tento trend podporuje ve Velké Británii navíc vláda formou akce „Systém inovací v technologii ochrany prostředí“. Klade si za cíl podporovat takový směr výzkumu v oblasti ochrany životního prostředí, který by vedl k rychlému vývoji a zavádění technických inovací. V konkrétní podobě se jedná o finanční podporu výzkumných projektů řešených společně více organizacemi. Projekty mají zahrnovat výzkum technických prostředků, postupů, materiálů či zařízení ve čtyřech širokých kategoriích — čistší výrobní technologie, recyklace odpadů, zpracování unikajících škodlivin a monitorování

stavu životního prostředí. Vedle nich se podrobněji specifikují užší oblasti tzv. prioritního zájmu, které v budoucnosti předpokládají přísnější regulační limity a kde dosud nejsou k dispozici vhodné technologie (ochrana atmosféry před těkavými org. sloučeninami, snížení obsahu toxických kovů v odpadních vodách, odstraňování kontaminantů z půd atd.). Platí ovšem pravidlo, že každý projekt musí vyústit do inovace.

Plán je určen britským firmám a má vedle zlepšení prostředí v zemi též zvýšit jejich schopnost obstát na světovém trhu. Výše podpory se řídí druhem projektu a charakterem spolupracujících organizací. Ve většině případů může být hrazeno až 50 % nákladů vynaložených na výzkum, ten však nesmí trvat déle než tři roky.

Tomáš Sákra

Prečo biologické spôsoby hospodárenia?

Zdravý rozvoj spoločnosti si vyžaduje, aby sa čoraz väčšia pozornosť venovala pestovaniu plodín na pôde s obmedzeným používaním agrochemikálií. Musia sa rešpektovať ekologické požiadavky územia, k čomu majú prispieť aj biologické spôsoby hospodárenia.

Pod pojmom biologické poľnohospodárstvo sa rozumie pestovateľský systém šetriaci prírodné zdroje tak, že produkcia vychádza z miestnych zdrojov a podmienok, so zreteľom na biologické a ekologické aspekty. Jeho cieľom je vypestovať zdravotne plnohodnotné potraviny

(bez obsahu cudzorodých látok), zachovať prirodzenú úrodnosť pôdy a prispôsobiť chov zvierat ich prirodzenému spôsobu života. Biologické hospodárenie na pôde je najkrajnejším variantom alternatívneho poľnohospodárstva, jeho podstatou je nepoužívanie chemikálií za predpokladu zvýšenia pôdnej úrodnosti a vyváženej agroekosystémov.

Alternatívne poľnohospodárstvo sa od konvenčného odlišuje dôsledným uprednostňovaním biologického spôsobu hospodárenia. Nepoužíva agrochemikálie (priemyselné

hnojivá, pesticídy, regulátory rastu, hormonálne preparáty a pod.). Základom hnojenia je maštalný hnoj a močovka z vlastných chovov zvierat a kompost z vlastných rastlinných odpadov. Prikupované organické hnojivá sa môžu používať len v obmedzenom rozsahu a odporúča sa ich pred použitím skompostovať. Ak sa na hnojenie využíva hydínový trus a hnojovica, treba kvôli ochrane podzemných vôd sledovať ich vyplavovanie. Zakazuje sa však používať syntetické dusíkaté látky, ľahko rozpustné fosfáty a draselné soli s obsahom chlóru, ako aj čistiarenské kaly a komunálne odpady. Osivá a sadivá sa majú tiež získavať len z uznaného alternatívneho hospodárstva, rovnako aj zvieratá. Prikupované zvieratá môžu tvoriť len 10 % chovu, ale krmivo musí byť zásadne z vlastnej produkcie.

Kvalita produkcie je výsledkom kvality celého systému pestovania a chovu. Rozhodujúcim kritériom kvality produktov označovaných ako bioprodukty alebo biopotraviny je spôsob, akým boli vyrobené. Alternatívne poľnohospodárstvo je definované (Petr, 1990) ako určitý ekologický, sociálne a ekonomicky dobre vyvážený vytrvalý výrobný systém, ktorý vždy posudzujeme ako organický celok v širších súvislostiach. Jeho cieľom je produkcia zdravých potravín, zachovanie úrodnosti pôdy, vytvorenie podmienok na prirodzený chov zvierat, dobré hospodárenie s prírodnými zdrojmi a ochrana pred narušovaním prostredia.

Pri biologických spôsoboch hospodárenia by sa mali dodržiavať tieto hlavné zásady:

1. Pôdu nechávať vždy prikrytú, pretože priame slnečné svetlo, voda a vietor pôsobia na holú pôdu deštruktívne, vysušujú ju, zabíjajú mikroorganizmy a spôsobujú eróziu. Zatiaľ čo v konvenčnej rastlinnej výrobe sa využíva vegetačná doba asi na 60 %, v alternatívnom poľnohospodárstve by malo jej využitie dosahovať najmenej 80 %. Základom osevného postupu v alternatív.